

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Волинського пункту тимчасового перебування іноземців
та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в
Україні Державної міграційної служби України
12.03.2025**

м. Київ, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 12.03.2025 групою НПМ здійснено відвідування Волинського пункту тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні Державної міграційної служби України (далі – Волинський ПТПП, ПТПП, пункт).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Нікулін Віталій Андрійович, представник Уповноваженого з прав людини в місцях несвободи;

Спас Юлія Олександрівна, представник Уповноваженого у Волинській області;

Хведчук Віталій Васильович, заступник директора Департаменту - начальник відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Тищенко Руслан Станіславович, головний спеціаліст відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Черкез Вероніка Олександрівна, представник громадської організації.

Волинський ПТПП знаходиться за адресою: село Журавичі, Луцький район, Волинська область (фото 1).

Директор Волинського ПТПП – Сергій Миколайович Чеб.

Штат персоналу пункту складає 138 одиниць. Планове наповнення пункту становить 192 особи.

На час відвідування в пункті утримувалось 38 осіб, з яких 6 жінок. Іноземці або особи без громадянства з дітьми не утримувались.

Перебування іноземців та осіб без громадянства у пункті організовано відповідно до вимог правил внутрішнього розпорядку, які затверджені директором.

Територія пункту складається з режимної зони та прилеглої території. В режимній зоні знаходиться приймальне відділення, 2 гуртожитки, 4 склади, харчоблок та їдальня. Огорожа периметру режимної зони складається із бетонних плит суцільного заповнення, поверх яких вмонтовано колючий дріт.

Утримувані особи розміщуються в житлових роздільних одномісних та

багатомісних кімнатах, які обладнані одноярусними або двоярусними ліжками, столами, стільцями, приліжковими тумбочками та шафами для одягу.

Іноземці та особи без громадянства мають можливість купувати продукти харчування та власноруч готувати страви національної кухні в спеціально обладнаних приміщеннях гуртожитків.

Харчування утримуваних у пункті осіб здійснюється у власній їдальні, їжа готується у харчоблоці вільнонайманими працівниками.

Особи, які перебувають у ПТПП мають змогу користуватися книгами, журналами та газетами у бібліотеці пункту.

Для іноземців або осіб без громадянства, які перебуватимуть в ПТПП з дітьми, облаштовано прогулянковий майданчик та ігрову площадку (фото 2).

Отримання постільних речей, речового майна, мийних засобів та засобів особистої гігієни організовано відповідно до вимог Положення про матеріально-побутове і медичне забезпечення іноземців та осіб без громадянства, що утримуються в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, і пунктах тимчасового тримання та спеціально обладнаних приміщеннях, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України, Адміністрації Державної прикордонної служби України від 17 квітня 2012 року № 336/268/254.

Утримувані особи мають можливість займатися неконтактними видами спорту на облаштованих спортивних майданчиках.

Іноземці, які мають кошти, мають змогу замовити предмети першої необхідності, продукти харчування, тютюнові вироби, а також товари, необхідні для задоволення власних потреб, закупівля яких здійснюється у закладі роздрібної торгівлі с. Журавичі.

Відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України у частині щодо укриття населення та його захисту на території пункту облаштовано укриття.

Попереднє моніторингове відвідування групою НПМ Волинського ПТПП здійснювалось 06.07.2023, за його результатами надано такі рекомендації:

1. Внести до посадових інструкцій працівників ПТПП інформацію про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

2. Забезпечити наборами продуктів харчування іноземців та осіб без громадянства, які супроводжуються до суду для прийняття участі в засіданнях.

Надані рекомендації керівництвом пункту виконано.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання

1. Окремі жилі приміщення, у яких перебувають новоприбулі до ПТПІ іноземці та особи без громадянства у повному обсязі не обладнані сигналізаційною системою виклику, яка дозволяє утримуваним особам негайно встановлювати контакт із персоналом.

Відсутність сигналізаційної системи виклику позбавляє можливості іноземців та осіб без громадянства повідомляти персоналу ПТПІ про виникнення позаштатних ситуацій.

2. У ході вивчення групою НПМ питання використання системи відеоспостереження в ПТПІ, а також спілкування з працівниками пункту встановлено, що робота щодо визначення місця, виду та кількості відеокамер, необхідних для обладнання об'єктів пункту з урахуванням їх функціонального призначення і технічних характеристик, належним чином не організована.

Як наслідок, місця несення служби персоналом; коридори адміністративних будинків та окремі прогулянкові дворики пункту не у повному обсязі обладнано відеокамерами.

Зазначене призводитиме до відсутності фіксації випадків фізичного впливу або інших зловживань з боку персоналу ПТПІ, іноземців та осіб без громадянства.

Порушення права на достатній життєвий рівень

3. У ході відвідування представниками групи НПМ житлових приміщень, у яких перебувають новоприбулі до ПТПІ іноземці та особи без громадянства, встановлено надмірну заграбованість вікон (фото 3,4) та неналежний рівень природного освітлення.

Під час відвідування цих приміщень, рівень природного освітлення складав 18-20 lux (фото 5) при тому, що згідно додатку Ж «Нормативні показники освітлення приміщень житлових будівель», Державних будівельних норм України В.2.5-28:2018 «Природне і штучне освітлення», які затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 03.10.2018 № 264, освітленість робочих поверхонь спальних, житлових кімнат має складати 150 lux.

Довідково: замірювання загального освітлення у камерних приміщеннях здійснювалося з використанням сертифікованого люксметра «Benetech Digital Lux Meter GM 1010».

4. Окремі житлові приміщення, у яких перебувають новоприбулі до ПТПІ іноземці та особи без громадянства, не забезпечені баками для питної води.

5. У приміщенні для миття лазні житлового приміщення для жінок не забезпечено право утримуваних осіб на приватність.

Зокрема, у зазначеному приміщенні відсутні шторки та душові перегородки, необхідні для усамотнення (фото 6).

6. Прогулянкові дворики для осіб, які тримаються у локалізованих кімнатах строком до 15 діб, не забезпеченні укриттям від атмосферних опадів та елементарним спортивним приладдям, брусами та турніком (фото 7).

Порушення права на підтримання контактів із зовнішнім світом

7. Під час відвідування групою НПМ встановлено, що поштові скриньки для відправлення листів утримуваних осіб на території ПТПП відсутні, що не дозволяє іноземцям та особам без громадянства вести листування зі своїми родинами, іншими особами та представниками зовнішніх організацій.

Зазначене суперечить вимогам правила № 81, 19-ої загальної доповіді Європейського комітету із запобігання катуванням та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню Уряду України [CPT/Inf(2009)27-part], яким визначено, що нелегальні мігранти від самого початку їх затримання повинні мати можливість поінформувати про своє становище родича або будь-яку особу за їхнім вибором.

8. Згідно вимог розділу IV пункту 4 Інструкції про порядок утримання іноземців та осіб без громадянства в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 29.02.2016 № 141 адміністрація ПТПП забезпечує безпеку розміщених іноземців та осіб без громадянства.

У той же час, тільки у 2025 році у ПТПП зареєстровано три випадки нанесення тілесних ушкоджень іноземцям та особам без громадянства, що свідчить про недостатню профілактичну роботу у цьому напрямку службової діяльності пункту.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Волинському пункту тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні Державної міграційної служби України:

1. Житлові приміщення, у яких перебувають новоприбулі до ПТПП іноземці та особи без громадянства, обладнати сигналізаційною системою виклику, яка дозволяє утримуваним особам негайно встановлювати контакт із персоналом;

2. Обладнати місця несення служби персоналом; коридори адміністративних будинків та окремі прогулянкові дворики камерами відеоспостереження;

3. Потребує негайного забезпечення:

3.1. Рівень освітлення у приміщеннях для тримання іноземців та осіб без громадянства;

3.2. Безперешкодний доступ до питної води для усіх іноземців та осіб без громадянства;

3.3. Права утримуваних осіб на приватність у житловому приміщенні для жінок;

4. Облаштувати прогулянкові дворики для осіб, які тримаються у локалізованих кімнатах, укриттям від атмосферних опадів та спортивним приладдям;

5. Розташувати на території Волинського ПТІП поштові скриньки для відправлення листів іноземцями та особами без громадянства;

6. Розробити план заходів, спрямований на профілактику отримання іноземцями та особами без громадянства тілесних ушкоджень та організувати його виконання;

7. Провести вивчення із персоналом пункту витягу із 19-ої загальної доповіді Європейського комітету із запобігання катуванням та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню Уряду України, який стосується гарантій для позбавлених волі нелегальних мігрантів [CPT/Inf(2009)27-part] та Довідкової публікації Європейського комітету із запобігання катуванням та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню, який стосується утримання мігрантів під вартою [CPT/Inf(2017)3].

**Заступник директора Департаменту –
начальник відділу інспектування об'єктів
контролю в правоохоронних, судових органах та
військових формувань Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради України
з прав людини**

Віталій ХВЕДЧУК

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

